

Ifylld av? Mamma Pappa Annan, vem? _____ Datum: _____ Kodnr: _____

YCPC (Förskolebarns traumatiska erfarenheter och posttraumatiska reaktioner)

1. Traumatiska händelser som barnet varit med om

För att en händelse ska räknas som traumatisk måste den ha medfört allvarlig skada, eller upplevts som att den skulle kunna innebära allvarlig skada för barnet självt eller för en annan (oftast närstående) person. Om händelsen avser en närstående person så måste barnet ha bevittnat händelsen. Traumatiska händelser är vanligen plötsliga och/eller oväntade.

0 = Har ej inträffat 1 = Har inträffat

Barnets ålder = Barnets ålder första gången det hände. *Antal gånger* = antalet händelser barnet kan komma ihåg. Barn börjar i allmänhet komma ihåg händelser kring 3 års ålder.

			Barnets ålder	Antal gånger	Senaste förekomst
1. Olycka eller kollision med bil, flygplan eller båt	0	1	_____	_____	_____
2. Attackerad av djur	0	1	_____	_____	_____
3. Katastrof orsakad av människor (eldsvåda, krig etc.)	0	1	_____	_____	_____
4. Naturkatastrof (orkan, tornado, översvämning)	0	1	_____	_____	_____
5. Inläggning på sjukhus utan förälder eller plågsam medicinsk behandling	0	1	_____	_____	_____
6. Fysisk misshandel					
a) av person i familjen	0	1	_____	_____	_____
b) av annan person	0	1	_____	_____	_____
7. Sexuellt ofredande, övergrepp, eller våldtäkt					
a) av person i familjen	0	1	_____	_____	_____
b) av annan person	0	1	_____	_____	_____
8. Brännskada genom olyckshändelse	0	1	_____	_____	_____
9. Nära att drunkna	0	1	_____	_____	_____
10. Sett en annan person bli misshandlad, våldtagen, utsatt för hot om allvarlig skada, skjutet och allvarligt skadad eller dödad					
a) av person i familjen	0	1	_____	_____	_____
b) av annan person	0	1	_____	_____	_____
11. Kidnappning	0	1	_____	_____	_____
12. Annat: vad? _____	0	1	_____	_____	_____

YCPC (Förskolebarns traumatiska erfarenheter och posttraumatiska reaktioner)

2. Förskolebarns reaktioner på traumatiska händelser

Nedan finns en lista med symtom som barn kan ha efter livshotande händelser. Ringa in den siffra (0-4) som bäst beskriver hur ofta barnet har besvärats av symtomet *under de senaste 2 veckorna*.

	0	1	2	3	4
	Inte alls	En gång per vecka eller mindre	2 till 4 gånger per vecka	5 eller fler gånger i veckan/ nästan hela tiden	Varje dag
1. Har barnet påträngande minnen av traumat? T ex. berättar självmant om detta	0	1	2	3	4
2. Brukar ditt barn återupprepa traumat genom lekar med dockor eller leksaker? Detta kan vara scener som ser ut precis som traumat. Barn kan leka detta på egen hand eller tillsammans med andra barn?	0	1	2	3	4
3. Har ditt barn fler mardrömmar sedan traumat inträffade?	0	1	2	3	4
4. Agerar ditt barn som om den traumatiska händelsen håller på att inträffa igen, även om det inte är så? Ytrar sig genom att barnet agerar som om det upplever den traumatiska händelsen på nytt och har förlorat kontakten med verkligheten. Detta brukar vara mycket uppenbart när det inträffar.	0	1	2	3	4
5. Har barnet haft episoder där det tycks bli som förlamat sedan traumat inträffade? Du kanske har försökt att få honom/henne att vakna till liv igen utan att få någon respons.	0	1	2	3	4
6. Blir barnet upprörd när något påminner om honom/henne om händelsen? Ett barn som varit med om en bilolycka kan t ex bli nervöst under bilfärder idag. Eller, ett barn som varit med om en orkan kan bli nervöst när det regnar. Eller, ett barn som sett våld i hemmet kan bli nervöst när andra människor grälar. Eller, ett barn som utsatts för sexuella övergrepp kan bli nervös när någon vidrör henne.	0	1	2	3	4
7. Upplever ditt barn fysiska besvär när något påminner om händelsen? t ex i form av hjärklappning, skakande händer, svettningar, andnöd eller illamående? – se exempel som finns under fråga 6	0	1	2	3	4
8. Försöker ditt barn undvika samtal som kan påminna honom/henne om traumat? Brukar han/hon t ex försöka gå iväg eller byta samtalsämne om andra personer talar om det som inträffat?	0	1	2	3	4
9. Brukar ditt barn försöka undvika saker eller platser som påminner honom/henne om traumat? Ett barn som varit med om bilolycka kan t ex försöka undvika att sätta sig i en bil. Eller, ett barn som varit med om en översvämning kan försöka övertala dig att inte köra över en bro. Eller, ett barn som sett våld i hemmet kan ängslas för att gå in i huset där det inträffade. Eller, ett barn som utsatts för sexuella övergrepp kan vara rädd för att gå till sängs eftersom det var där som hon tidigare utsattes för övergrepp.	0	1	2	3	4

	0 Inte alls	1 En gång per vecka eller mindre	2 2 till 4 gånger per vecka	3 5 eller fler gånger i veckan/ nästan hela tiden	4 Varje dag
10.	Har ditt barn svårt att komma ihåg hela händelsen eller förnekar han/hon att det har hänt?				0 1 2 3 4
11.	Har han/hon tappat intresset för saker som han/hon tyckte om att göra före traumat?				0 1 2 3 4
12.	Har ditt barn färre ansiktsuttryck för sina känslor sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
13.	Har ditt barn tappat tron på att det blir bra framöver? Är han/hon t ex övertygad om att han/hon inte kommer att ha roligt imorgon eller bli duktig på något överhuvudtaget.				0 1 2 3 4
14.	Är ditt barn svårare att nå och mera likgiltig inför familjemedlemmar, släktingar eller vänner sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
15.	Har han/hon svårt att somna eller sova lugnt utan att vakna upp sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
16.	Är ditt barn oftare på dåligt humör, eller har det haft vredesutbrott eller extrema raserianfall, sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
17.	Har ditt barn blivit mer splittrad och fått svårare att koncentrera sig på en sak i taget sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
18.	Har han/hon större "förväntan" om att dåliga saker ska inträffa? Brukar han/hon t ex se sig om efter farliga saker?				0 1 2 3 4
19.	Är ditt barn mera lättskrämt sedan traumat inträffade? Brukar t ex hoppa till eller bli uppskrämt vid höga ljud eller om någon smyger sig på honom/henne bakifrån?				0 1 2 3 4
20.	Visar ditt barn mera fysisk aggression sedan traumat inträffade? Brukar han/hon t ex slåss, sparkas, bitas eller slå sönder saker?				0 1 2 3 4
21.	Klänger han/hon sig fast vid dig i högre grad sedan traumat inträffade?				0 1 2 3 4
22.	Har han/hon fått nattskräck eller förvärrade episoder av nattskräck efter att traumat hade inträffat? Nattskräck skiljer sig från mardrömmar: nattskräck innebär vanligen att barnet skriker i sömnen men vaknar inte och kommer inte ihåg nattskräcken dagen efter.				0 1 2 3 4
23.	Har ditt barn förlorat inlärd färdigheter sedan traumat inträffade? Till exempel kan inte hålla sig torr, fått sämre språkfärdigheter eller, sämre motorisk färdighet att använda knäplås, knappar eller dragkedjor?				0 1 2 3 4
24.	Har ditt barn utvecklat rädsla för nya saker som <u>inte verkar ha något samband med</u> traumat sedan det inträffade? Vill t. ex inte gå på toaletten ensam? Eller, rädsla för mörker?				0 1 2 3 4

FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Hindrar symtomen som du uttalat dig om ovan barnets förmåga att fungera i följande sammanhang?

	0	1	2	3	4
	Inte alls	En gång per vecka eller mindre	2 till 4 gånger per vecka	5 eller fler gånger i veckan/ nästan hela tiden	Varje dag
25. Gör symtomen det väsentligt "svårare" för barnet att komma överens med dig, stör det relationen mellan er eller får dig att känna dig upprörd eller irriterad?	0	1	2	3	4
26. Gör symtomen det väsentligt "svårare" för barnet att komma överens med sina bröder eller systrar, och får dem att känna sig arga eller irriterade?	0	1	2	3	4
27. Har barnet väsentligt "svårare" än tidigare att komma överens med pedagogerna i förskolan/skolan eller med barngruppen?	0	1	2	3	4
28. Gör symtomen det "svårare" för barnet att komma överens med kamrater – i förskolan/skolan eller i grannskapet?	0	1	2	3	4
29. Gör symtomen att det är svårare för dig att ta med dig barnet utomhus än vad det skulle vara med ett genomsnittligt barn? Är det svårare att ta med dig ditt barn ut till olika platser, t ex till en affär?	0	1	2	3	4
30. Tycker du att de här ovanstående symtomen får ditt barn att känna sig arg/irriterad, ledsen eller nedstämd?	0	1	2	3	4

ATT TÄNKA PÅ!

Att bedöma förekomst av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) hos små barn är svårt. Om syftet med användningen av checklistan är att ställa diagnos skall den användas i samband med en klinisk intervju. Checklistan är främst avsedd för forskningsändamål, snabba upprepade utvärderingar under behandling eller som ett sätt att utföra storskaliga, effektiva mätningar.

POÄNGSÄTTNING

Lägg ihop poängen för fråga 1 - 24. De föreslagna trösklarna är baserade på två "trösklar". Den högsta tröskeln är en nivå för "sannolik diagnos". Små barn med en diagnos enligt utvecklingskänsliga alternativa kriterier för PTSD i ett kliniskt stickprov brukar ha omkring 10 symtom (Scheeringa et al. 1995). Men det finns fem extra frågor (fråga 20-24) utöver DSM-IV-symtomen i den här checklistan, vilket ger omkring 13 symtom. Om symtomen i medeltal fick 2 poäng ger detta totalt 26 poäng. Den undre "tröskeln" är en nivå för "klinisk uppmärksamhet". Även barn som inte har tillräckligt många symtom för en diagnos kan ha symtom och funktionsnedsättningar (Scheeringa et al., 2005), och ha nytta av behandling. Detta tröskelvärde baseras på 6-symtomsnivån (omkring fyra DSM-IV-symtom plus två extra från fråga 20-24), eller sammanlagt 12 poäng.

OBS. Detta är amerikanska normer. Skalan har ännu inte validerats i Sverige.

	<u>Fråga</u>	<u>Tröskel för klinisk Uppmärksamhet</u>	<u>Tröskel för Sannolik diagnos</u>
Återupplevande	1 - 7	4	8
Undvikande och känslolöshet	8 - 14	2	4
Förhöjd spänning	15 - 19	4	10
Summa	1 - 24	12	26
Funktionsnedsättning	25 - 30	2	4

REFERENSER

- Cohen JA, Scheeringa MS (2009). Post-traumatic stress disorder diagnosis in children: Challenges and promises. *Dialogues in Clinical Neuroscience* 11(1), 91-99.
- Scheeringa MS (2009). Posttraumatic stress disorder. In CH Zeanah (Ed.), *Handbook of Infant Mental Health*, 3rd Ed. (pp. 345-361). New York, NY: Guilford Press.
- Scheeringa MS (2011). PTSD in Children Younger Than Age of 13: Towards a Developmentally Sensitive Diagnosis. *Journal of Child & Adolescent Trauma* 4:3, 181-197
- Scheeringa MS, Zeanah CH, Drell MJ, Larrieu JA (1995). Two approaches to the diagnosis of posttraumatic stress disorder in infancy and early childhood. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 34, 2:191-200
- Scheeringa MS, Zeanah CH, Myers L, Putnam FW (2005). Predictive validity in a prospective follow-up of PTSD in preschool children. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 44(9), 899-906